GENERALINIO ADVOKATO PHILIPPE LÉGER IŠVADA,

pateikta 2005 m. gruodžio 8 d. [1]

1. Ar pagal 1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo [2] 6 straipsnio 1 punktą Europos patento savininkas turi teisę pareikšti ieškinį dėl patento pažeidimo kelioms skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtoms tai pačiai grupei priklausančioms bendrovėms viename teisme, t. y. vietos, kurioje įsteigta viena iš šių bendrovių, teisme?

2. Iš esmės tokį klausimą pateikė *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandai), nagrinėdamas bylą tarp dviejų nuolat Jungtinėse Valstijose gyvenančių asmenų, Europos patento medicininio tyrimo metodui ir jam skirtai įrangai savininkų, ir devynių farmacinės grupės *Roche* bendrovių, įsteigtų Nyderlanduose ir kitose Europos šalyse bei Jungtinėse Valstijose, dėl to, kad pastarosios prekiavo tam tikromis prekėmis, kurios pažeidžia minėto patento savininkų teises.

3. Prieš keletą metų *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Jungtinė Karalystė) jau buvo pateikęs Teisingumo Teismui panašų klausimą byloje, kurioje pareikšti priešiniai ieškiniai (ieškinys dėl patento pažeidimo nutraukimo, vėliau – priešieškinys dėl patento pažeidimo nebuvimo pripažinimo ir atitinkamo patento panaikinimo) ir kurią iš pradžių nagrinėjo Nyderlandų, o vėliau – Britanijos teismas, tarp pagal Jungtinių Valstijų teisę įsteigtos bendrovės, Europos patento už medicinos įrangą savininkės, ir Nyderlandų bei kelių bendrovių, įsteigtų Nyderlanduose, Jungtinėje Karalystėje ir Jungtinėse Valstijose [3]. Tačiau galiausiai Teisingumo Teismas nepriėmė sprendimo šiuo klausimu, nes ši byla buvo išbraukta iš registro jos šalims draugiškai išsprendus tarpusavio nesutarimus [4].

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — OL L 299, 1972, p. 32. Konvencija su pakeitimais, padarytais 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo (OL L 304, p. 1, ir – pakeistas tekstas – p. 77); 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo (OL L 388, p. 1); 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo (OL L 285, p. 1) ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo (OL C 15, 1997, p. 1, toliau – Briuselio konvencija). Konsoliduota šios konvencijos versija, t. y. pakeista šiomis keturiomis konvencijomis dėl prisijungimo, paskelbta OL C 27, 1998, p. 1.

3 — Turima omenyje byla *Boston Scientific ir kt.* (C-186/00).

4 — 2000 m. lapkričio 9 d. Nutartis dėl bylos išbraukimo iš registro.

4. Tačiau Teisingumo Teismas dar neišnagrinėjo Vokietijos teismo pateikto prejudicinio klausimo, kuris, nors ir akivaizdžiai skirtingas, vis dėlto yra susijęs su nagrinėjama byla [5]. Nors šis anksčiau pateiktas klausimas yra susijęs su nacionaliniu, o ne su Europos patentu, ir nesusijęs su Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygomis, toje byloje nėra atsakovų daugeto ir joje nagrinėjamas tik šios konvencijos 16 straipsnio 4 punkte numatytos išimtinės jurisdikcijos taisyklės taikymas patentų registravimui arba galiojimui, jis vis dėlto gali būti įdomus atsakymui į nagrinėjamą prejudicinį klausimą. Iš tikrųjų dažnai pasitaiko, kad patento pažeidimo bylose ginčijamas patento galiojimas (jį ginčija atsakovas pagal ieškinį dėl patento pažeidimo arba ieškovas pagal ieškinį dėl patento pažeidimo nebuvimo pripažinimo), todėl gali būti naudinga išnagrinėti ryšį tarp Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkto ir kitų joje esančių jurisdikcijos taisyklių, pvz., numatytųjų 6 straipsnio 1 punkte.

I — Teisinis pagrindas

A — *Briuselio konvencija*

5. 1968 m. priimtos remiantis EEB sutarties 220 straipsniu (po pakeitimo – EB sutarties 220 straipsnis, o vėliau – EB 293 straipsnis) Briuselio konvencijos tikslas, kaip matyti iš jos preambulės, yra „stiprinti Bendrijoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą".

6. Ji yra „dvigubą tikslą turinti" konvencija, nes apima ne tik pripažinimo ir vykdymo taisykles, bet taip pat tiesioginės jurisdikcijos taisykles, taikytinas kilmės Susitariančiojoje Valstybėje, t. y. nuo teismo sprendimo, kuris gali būti pripažintas ir įvykdytas kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, priėmimo procedūros stadijos.

7. Kalbant apie tiesioginės jurisdikcijos taisykles pažymėtina, kad jos grindžiamos Briuselio konvencijos 2 straipsnio pirmojoje pastraipoje įtvirtintu principu, pagal kurį „atsižvelgiant į šios Konvencijos nuostatas, Susitariančiojoje Valstybėje nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims, kad ir kokia būtų jų pilietybė, byla keliama tos valstybės teismuose" (Pataisytas vertimas). Taigi, jei atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta yra Susitariančiojoje Valstybėje, iš esmės taikoma šios valstybės teismų jurisdikcija.

8. Remiantis šia logika, minėtos konvencijos 3 straipsnio pirmojoje pastraipoje taip pat nurodoma, kad „Susitariančiojoje Valstybėje

5 — Turiu omenyje bylą *GAT* (C-4/03, šiuo metu nagrinėjama Teisingumo Teisme), kurioje 2004 m. rugsėjo 16 d. generalinis advokatas L. A. Geelhoed pateikė išvadą.

nuolatinę gyvenamąją vietą turintiems asmenims byla gali būti keliama kitos Susitariančiosios Valstybės teismuose tik pagal taisykles, išdėstytas <...> antraštinės dalies 2–6 skirsniuose" [6]. Šios taisyklės yra kelių rūšių.

9. Kai kurios iš jų yra pasirenkamojo pobūdžio. Jos leidžia ieškovui pareikšti ieškinį kitame nei atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teisme.

10. Tokia yra 5 straipsnio 3 punkte nustatyta specialios jurisdikcijos taisyklė, numatanti, kad dėl deliktų arba kvazideliktų byla atsakovui gali būti iškelta „vietos, kurioje buvo padarytas pažeidimas, teisme".

11. Tokia yra ir Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkte nustatyta specialios jurisdikcijos taisyklė, pagal kurią „tais atvejais, kai tas pats atsakovas (nuolat gyvenantis Susitariančiosios Valstybės teritorijoje ir todėl pagal 2 straipsnį byla jam iš esmės gali būti keliama šios valstybės teismuose) yra vienas iš kelių atsakovų, byla gali būti keliama vietos, kurioje bet kuris iš jų nuolat gyvena, teismuose".

12. Kitos Briuselio konvencijoje nustatytos jurisdikcijos taisyklės nustato privalomą vienos Susitariančiosios Valstybės teismų jurisdikciją panaikindamos kitų Susitariančiųjų Valstybių teismų jurisdikciją. Viena šių „išimtinėmis" vadinamų jurisdikcijos taisyklių numatyta šios konvencijos 16 straipsnio 4 punkte. Pagal šį straipsnį „bylose dėl patentų, prekių ženklų, dizaino ar kitų panašių teisių, kurias reikalaujama deponuoti ar įregistruoti, registravimo ar galiojimo išimtinę jurisdikciją turi Susitariančiosios Valstybės, kurioje pateiktas prašymas deponuoti ar įregistruoti teisę, ta teisė yra deponuota ar įregistruota, arba pagal tarptautinės konvencijos nuostatas laikoma, kad tai padaryta, teismai".

13. Įsigaliojus 1973 m. spalio 5 d. Miunchene pasirašytai Konvencijai dėl Europos patentų išdavimo [7], Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkto taisyklė buvo papildyta kita pastraipa, pagal kurią „neatmesdami Europos patentų biuro jurisdikcijos, numatytos (Miuncheno) konvencijoje <...>, kiekvienos Susitariančiosios Valstybės teismai turi išimtinę jurisdikciją, neatsižvelgiant į nuolatinę gyvenamąją vietą, bylose dėl tai valstybei suteikto bet kurio Europos patento <...> registravimo ar galiojimo" [8].

6 — Tačiau, remiantis Briuselio konvencijos 4 straipsnio pirmąja pastraipa, „jei atsakovas Susitariančiojoje Valstybėje neturi nuolatinės gyvenamosios vietos, kiekvienos Susitariančiosios Valstybės teismų jurisdikcija, atsižvelgiant į 16 straipsnio nuostatas, nustatoma pagal tos valstybės teisę".

7 — Šią konvenciją (toliau - Miuncheno konvencija) nagrinėsiu vėliau.

8 — Šios nuostatos į Briuselio konvenciją buvo įtrauktos 1978 m. spalio 9 d. Konvencijos dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo protokolo V d straipsniu.

14. Kadangi Briuselio konvencijos 16 straipsnio išimtinės jurisdikcijos taisyklės yra imperatyvaus pobūdžio, jos 19 straipsnis reikalauja, kad „jeigu kurios nors Susitariančiosios Valstybės teismas priima savo žinion ieškinį, kuris iš esmės yra dėl dalyko, dėl kurio pagal 16 straipsnį išimtinę jurisdikciją turi kitos Susitariančiosios Valstybės teismai, šis teismas pats pareiškia, jog toks ieškinys nepriklauso jo jurisdikcijai".

15. Toliau ši konvencija numato tam tikras joje nurodytų jurisdikcijos nustatymo taisyklių įgyvendinimą reglamentuojančias procedūras. *Lis pendens* ir ryšio tarp ieškinių srityje šiomis procedūromis siekiama išvengti prieštaraujančių sprendimų priėmimo skirtinguose Susitariančiųjų Valstybių teismuose.

16. Taigi Briuselio konvencijos 21 straipsnis, susijęs su *lis pendens*, numato, kad kai skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismuose keliamos bylos tarp tų pačių šalių ir tuo pačiu ieškinio pagrindu, bet kuris teismas, kuriame byla iškelta ne pirmiausia, pats sustabdo bylą iki to laiko, kol nustatoma pirmojo teismo jurisdikcija ir, jei ji nustatoma, atsisako jurisdikcijos to teismo naudai.

17. Dėl ryšio tarp bylų minėtos konvencijos 22 straipsnio pirmoji ir antroji pastraipos numato, kad tais atvejais, kai skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismuose pareiškiami susiję ieškiniai ir jie nagrinėjami pirmąja instancija, bet kuris teismas, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, gali arba sustabdyti bylos nagrinėjimą, arba vienos iš šalių prašymu atsisakyti ją nagrinėti, jeigu šio teismo vietos teisė leidžia sujungti susijusias bylas ir teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, turi jurisdikciją nagrinėti abu ieškinius. Šio straipsnio trečiojoje pastraipoje taip pat nurodoma, kad „šiame straipsnyje ieškiniai laikomi susijusiais, jei ryšys tarp jų yra toks glaudus, jog tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, kad būtų išvengta nesuderinamų sprendimų rizikos nagrinėjant juos atskirai".

18. Vadovaujantis tais pačiais sumetimais, kaip ir jurisdikciją nustatančių ar šios jurisdikcijos vykdymo taisyklių atveju, Briuselio konvencijos III antraštinėje dalyje įtvirtinta supaprastinta teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo sistema. Ši sistema, kuri taikoma Susitariančiųjų Valstybių teismų priimtų sprendimų pripažinimui ir vykdymui kitoje Susitariančiojoje Valstybėje, riboja atsisakymo pripažinti motyvus, kurie išsamiai išvardyti konvencijoje. Vienas iš tokių motyvų yra numatytas 27 straipsnio 3 punkte: kilmės valstybėje priimtas sprendimas „yra nesuderinamas su sprendimu dėl ginčo tarp tų pačių šalių toje valstybėje, kurioje siekiama, kad jis būtų pripažintas"; kitas – 28 straipsnio pirmojoje pastraipoje: kilmės valstybės teis-

mas pažeidžia 16 straipsnyje paskelbtas išimtinės jurisdikcijos taisykles.

19. Galiausiai Briuselio konvencijos VII antraštinės dalies, susijusios su santykiu su kitomis tarptautinėmis konvencijomis, 57 straipsnio 1 punktas numato, kad „ši Konvencija neturi įtakos jokioms konvencijoms, kurių šalimis yra ar bus Susitariančiosios Valstybės ir kurios reglamentuoja specifinių bylų jurisdikciją arba teismo sprendimų pripažinimą ar vykdymą".

B — *Miuncheno konvencija*

20. Ši konvencija įsigaliojo 1977 m. spalio 7 dieną. Šiuo metu jos šalys yra 31 valstybė, ir joms visoms tą dieną, kuri yra svarbi pagrindinei bylai, Briuselio konvencija buvo privaloma [9]. Bendrija nėra šios konvencijos šalis, tačiau tokia galimybė svarstoma pagal Bendrijos patento įvedimo projektą.

21. Ši konvencija, kaip nurodoma jos 1 straipsnyje, sukūrė „bendrą Susitariančiųjų Valstybių išradimų patentų išdavimo teisės sistemą" ir tam įsteigė organizaciją, Europos patentų tarnybą (toliau – EPT), atsakingą už centralizuotą vadinamųjų „Europos" patentų, kurių galiojimo teritorija nustatoma atsižvelgiant į patento pareiškėjo pageidavimą [10], išdavimą.

22. Bendrosios šių patentų išdavimo taisyklės yra materialinio (daugiausia susijusios su patentabilių išradimų apibrėžimu) ir procedūrinio pobūdžio, nes jos reglamentuoja EPT patentų išdavimo procedūrą bei galimą vėlesnę procedūrą kitose šios organizacijos instancijose dėl prieš šį išdavimą pareikšto protesto. Toks protestas, kuris gali būti pateiktas tik per tam tikrą laikotarpį nuo atitinkamo patento išdavimo ir grindžiamas tik konkrečiais Miuncheno konvencijoje išsamiai išvardytais pagrindais, gali nulemti šio patento panaikinimą arba jo palikimą

9 — Šiuo metu Miuncheno konvencijos Susitariančiosios Valstybės yra: Belgijos Karalystė, Prancūzijos respublika, Liuksemburgo Didžioji Hercogystė, Nyderlandų Karalystė, Vokietijos Federacinė Respublika, Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė, Šveicarijos Konfederacija, Švedijos Karalystė, Italijos Respublika, Austrijos Respublika, Lichtenšteino Kunigaikštystė, Graikijos Respublika, Ispanijos Karalystė, Danijos Karalystė, Monako Kunigaikštystė, Portugalijos respublika, Airija, Suomijos Respublika, Kipro Respublika, Turkijos Respublika, Bulgarijos Respublika, Estijos Respublika, Slovakijos Respublika, Čekijos Respublika, Slovėnijos respublika, Vengrijos Respublika, Rumunijos Respublika, Lenkijos Respublika, Islandijos Respublika, Lietuvos Respublika ir Latvijos Respublika.

10 — Pagal Miuncheno konvencijos 3 straipsnį „galima prašyti Europos patentą išduoti vienai arba kelioms Susitariančiosioms Valstybėms".

galioti atsižvelgiant į nagrinėjant protestą patento savininko padarytus pakeitimus [11].

23. Be bendrųjų taisyklių, Europos patentą reglamentuoja kiekvienos Susitariančiosios Valstybės, kuriai jis buvo išduotas, nacionalinės teisės aktai. Išdavus šį Europos patentą, jį faktiškai sudaro „pluoštas nacionalinių patentų" [12].

24. Todėl pagal Miuncheno konvencijos 2 straipsnio 2 dalį „kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje jai išduotas Europos patentas galioja pagal tuos pačius reikalavimus kaip ir tos valstybės išduotas nacionalinis patentas ir jam taikomi tie patys reikalavimai, jei šioje Konvencijoje nenumatyta kitaip".

25. Dėl tos pačios priežasties minėtos konvencijos 64 straipsnio 1 dalis numato, kad „<...> Europos patentas nuo jo išdavimo paskelbimo dienos kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje, kuriai jis yra išduotas, savininkui suteikia tokias pat teises, kokias suteikia toje valstybėje išduotas nacionalinis patentas". To paties straipsnio 3 dalyje taip pat nurodoma, kad „Europos patento pažeidimai nagrinėjami pagal nacionalinius įstatymus" [13].

26. Toks Europos patento prilyginimas nacionaliniam patentui pasireiškia ne tik Europos patento priskyrimą nacionaliniam patentui taikytinai teisei, susijusiai su jo apsauga kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje, kuriai jis išduotas, bet ir (nesant protesto EPT) bylų dėl tokio patento priskyrimą kiekvienos atitinkamos Susitariančiosios Valstybės teismų jurisdikcijai.

11 — Miuncheno konvencijos 99 straipsnio 1 dalis numato, kad per devynis mėnesius nuo Europos patento išdavimo paskelbimo bet kuris asmuo gali EPT pateikti protestą prieš išduotą Europos patentą. Pagal šios konvencijos 105 straipsnio 1 dalį, jei yra pateiktas protestas prieš Europos patentą, bet kuri trečioji šalis, įrodžiusi, kad jai yra iškelta byla dėl to paties patento pažeidimo, pasibaigus protesto terminui gali įstoti į protesto nagrinėjimo procesą, jei apie įstojimą ji praneša per tris mėnesius nuo tos dienos, kai buvo iškelta patento pažeidimo byla. Pagal tą patį straipsnį tos pačios nuostatos taikomos ir trečiajai šaliai, įrodžiusiai, kad patento savininkui pareikalavus iš jos baigti tariamą patento pažeidimą ji teisme yra iškėlusi bylą siekdama teismo pripažinimo, jog ji nepažeidžia patento. EPT išplėstinė apeliacinė kolegija taip paaiškino šios sistemos tikslą savo 1994 m. gegužės 11 d. Sprendime byloje *Allied Colloids* (G-1/94, OL EPT 1994, 787, 7 punktas): „<...> by relying on the centralised procedure before the EPO in cases where infringement and revocation proceedings otherwise would have to be simultaneously pursued before national courts, an unnecessary duplication of work can be avoided, reducing also the risk of conflicting decisions on the validity of the same patent <...>".

12 — Šią frazę, dažnai vartojamą apibrėžti specifinį Europos patento pobūdį, įtvirtino EPT apeliacinės institucijos. Žr. visų pirma 1992 m. lapkričio 3 d. Išplėstinės apeliacinės kolegijos sprendimą byloje *Spanset* (G-4/91, OL EPT 1993, 707, 1 punktas).

13 — EPT Išplėstinė apeliacinė kolegija 1989 m. gruodžio 11 d. Sprendime byloje *Mobil Oil III* (G-2/88, OL EPT 1990, 93, 3.3 punktas, pažymėta mano) paaiškino šios nuostatos esmę taip: „<...> (t)he rights confered on the proprietor of a European patent (Article 64(1) EPC) are the legal rights which the law of a designated Contracting State may confer upon the proprietor, for example, as regards *what acts of third parties constitute infringement of the patent, and as regards the remedies which are available in respect of any infringement*".

27. Šis principas taikomas byloms dėl Europos patento pažeidimo ir byloms dėl jo galiojimo [14], tačiau reikia nurodyti, kad pagal Miuncheno konvencijos 138 straipsnį Europos patento Susitariančiojoje Valstybėje panaikinimas galioja tik šios valstybės teritorijoje ir negalioja kitose Susitariančiosiose Valstybėse, o kai tokį patentą panaikina EPT, šis sprendimas galioja visose Susitariančiosiose Valstybėse, kurioms buvo išduotas atitinkamas patentas.

28. Bylose dėl Europos patento pažeidimo ir jo galiojimo gali kilti klausimas, kokia yra materialinė tokiam patentui numatytos apsaugos apimtis, t. y. koks konkrečiai yra intelektinės nuosavybės teisių, kurias suteikia šis patentas, techninis objektas [15]. Metodas, kuriuo reikia vadovautis nagrinėjant tokį klausimą, nustatytas Miuncheno konvencijos 69 straipsnyje. Pagal šio straipsnio 1 dalį Europos patento (ar Europos patento paraiškos) apsaugos apimtis nustatoma pagal apibrėžties punktus, tačiau patikslinama, kad aiškinant apibrėžties punktus yra būtina naudotis aprašymu ir brėžiniais [16]. Siekiant išvengti įvairių Susitariančiųjų Valstybių kompetentingų institucijų vertinimų skirtumų atsiradimo, prie šios konvencijos buvo pridėtas protokolas, aiškinantis minėtą 69 straipsnį [17].

14 — Šį aspektą EPT išplėstinė apeliacinė kolegija pažymėjo minėtame sprendime *Spanset*. Kad būtų aiškiau, pacituosiu visą šio sprendimo 1 punktą (išskirta mano):
„When a European patent is granted, it has the effect in each designated Contracting State of a national patent granted by that State (Articles 2 and 64(1) EPC). It thus becomes a bundle of national patents within the individual jurisdictions of the designated States. Any alleged infringement of a granted European patent is dealt with by national law (Article 64(3) EPC). *Infringement proceedings may be commenced by the patent proprietor in any Contracting State for which the patent was granted, at any time after grant of the patent.*
Part V of the EPC (Articles 99 to 105) sets out an 'opposition procedure', under which any person may file an opposition to a granted European patent at the EPO within nine months of its grant, and may thereby contend in centralised opposition proceedings before an Opposition Division of the EPO that the patent should be revoked, on one or more stated grounds. The effect of revocation is set out in Article 68 EPC. *Opposition proceedings therefore constitute an exception to the general rule set out in paragraph 1 above that a granted European patent is no longer within the competence of the EPO but is a bundle of national patents within the competence of separate national jurisdictions.*"

15 — Šis klausimas leidžia nustatyti Europos patento savininko teisių apimtį tariamų patento pažeidėjų atžvilgiu. Jis taip pat leidžia nustatyti, ar atitinkamas patentas gali būti panaikintas pagal Miuncheno konvencijos 138 straipsnio 1 dalies d punktą, t. y. dėl to, kad pratęsta Europos patento suteikiama apsauga.

16 — Europos patento paraiškoje išradimas turi būti atskleistas pakankamai aiškiai ir išsamiai, kad atitinkamos srities specialistas galėtų jį panaudoti (Miuncheno konvencijos 83 straipsnis). Apibrėžtis apibrėžia objektą, kuriam prašoma suteikti apsaugą. Ji turi būti aiški, glausta ir paremta aprašymu (minėtos konvencijos 84 straipsnis). EPT skelbia aprašymą, apibrėžtį ir brėžinius, kurie turi būti pridėti prie patento paraiškos (tos pačios konvencijos 78 straipsnio 1 dalis, 93 ir 98 straipsniai).

17 — Šis protokolas, įsigaliojęs 1978 m. (arba po vienerių metų nuo Miuncheno konvencijos įsigaliojimo), apima tokias nuostatas: „69 straipsnis neturi būti aiškinamas taip, kad Europos patento suteikiama apsauga būtų suprantama griežtai ir paraidžiui pagal apibrėžties tekstą, aprašymu ir brėžiniais naudojamasi tik išsiaiškinant apibrėžtyje pasitaikančias dviprasmybes. Šis straipsnis taip pat neturi būti aiškinimas taip, tarsi apibrėžtis būtų tik gairė ir suteikiama faktinė apsauga galėtų būti taikoma tam, ką patentuotojas turi galvoje, sprendžiant pagal šios srities specialisto aprašymo ir brėžinių analizę. Priešingai, šį straipsnį būtina aiškinti per vidurį tarp šių dviejų kraštutinybių, atsižvelgiant į patentuotojo sąžiningą apsaugą ir suteikiant pakankamai užtikrintumo trečiosioms šalims."

II — Faktinės aplinkybės ir pagrindinė byla

29. Nuolat Jungtinėse Valstijose gyvenantys F. Primus ir M. Goldenberg yra dešimčiai Susitariančiųjų Valstybių, t. y. Austrijos Respublikai, Belgijos Karalystei, Šveicarijos Konfederacijai, Vokietijos Federalinei Respublikai, Prancūzijos Respublikai, Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei, Lichtenšteino Kunigaikštystei, Liuksemburgo Didžiajai Hercogystei, Nyderlandų Karalystei ir Švedijos Karalystei, 1992 m. išduoto Europos patento bendrasavininkiai.

30. Šis patentas apima, pirma, imunometrinio tyrimo, skirto nustatyti karcinoembrioninius antigenus (toliau – CEA) kraujo serumo ar plazmos mėginyje, atlikimo būdą ir, antra, šiems antigenams dozuoti naudojamą įrangą, vadinamą „imunologinio dozavimo rinkiniu“ arba „CEA rinkiniu“. Šis išradimas, atrodo, yra svarbus nustatant arba net gydant kai kurias vėžio formas.

31. 1997 m. šio patento savininkai ir Jungtinių Valstijų bendrovė *Immunomedics* (kuri, atrodo, turi išimtinę šio patento licenciją) [18] paprašė *Rechtbank te's-Gravengage* taikyti laikinąsias apsaugos priemones [19] Nyderlanduose įsteigtos bendrovės *Roche Nederland BV* bei kitų aštuonių *Roche* grupės bendrovių, įsteigtų Jungtinėse Amerikos Valstijose, Belgijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Šveicarijoje, Austrijoje ir Švedijoje, atžvilgiu. Šiame prašyme dėl patento pažeidimo nutraukimo jie apkaltino minėtas bendroves tuo, kad prekiaudamos CEA rinkiniais, pavadintais *Cobas Core CEA EIA*, jos pažeidė Europos patento, kurio savininkai jie yra, suteiktas teises.

32. Iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad aštuonios ne Nyderlanduose įsteigtos bendrovės pareiškė prieštaravimą dėl teismo, kuriam pateiktas prašymas, jurisdikcijos, o dėl bylos esmės ginčijo patento pažeidimo aplinkybę ir atitinkamo Europos patento galiojimą [20].

33. Grįsdamos savo prieštaravimą dėl jurisdikcijos jos nurodė, paminėdamos 1988 m.

18 — Žr. Nyderlandų vyriausybės pastabų 3 punktą bei Europos Bendrijų Komisijos pastabų 1 išnašą.

19 — Panašu, kad šis ieškinys priskiriamas skubioms procedūroms, vadinamoms „kort geding“, kurios gali būti vykdomos nenagrinėjant bylos iš esmės. 1998 m. lapkričio 17 d. Sprendime *Van Uden* (C-391/95, Rink. p. I-7091, 43–47 punktai) ir 1999 m. balandžio 27 d. Sprendime *Mietz* (C-99/96, Rink. p. I-2277, 34–39 punktai ir 43 punktas) Teisingumo Teismas išnagrinėjo šios procedūros požymius ir tam tikrų pagal ją priimamų priemonių pobūdį. Taip pat žr. mano išvadą, pateiktą byloje, kurioje priimtas minėtas sprendimas *Van Uden* (išvados 19–21 punktai ir 108–120 punktai).

20 — Žr. sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą versijos prancūzų kalba 2 ir 6 puslapius.

rugsėjo 27 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Kalfelis*[21], kad geras teisingumo vykdymas šiuo atveju nereikalauja nagrinėti bylų ir priimti sprendimų vienu metu tam, kad būtų išvengta vienas kitam prieštaraujančių sprendimų priėmimo. Jų nuomone, kiekvienai iš atitinkamų šalių egzistuoja atskiras patentas, todėl nėra sprendimų prieštaravimo rizikos.

34. 1997 m. spalio 1 d. Sprendimu *Rechtbank te 's-Gravenhage* atmetė šį prieštaravimą dėl jurisdikcijos, tačiau atmetė ieškovų ieškinį iš esmės.

35. Konkrečiau tariant, šis teismas nusprendė, kad pagal Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą jis turi jurisdikciją nagrinėti ieškinius kitose nei Nyderlandai Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtoms bendrovėms. Dėl ieškinių Šveicarijoje ir Jungtinėse Valstijose įsteigtoms bendrovėms jis nusprendė turįs jurisdikciją jų atžvilgiu ir pagal 1988 m. rugsėjo 16 d. konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo[22] 6 straipsnio 1 punktą, ir, kaip nurodyta Briuselio konvencijos 4 straipsnio pirmojoje pastraipoje, pagal nacionalinę teisę.

36. Dėl Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto reikia pažymėti, kad *Rechtbank te 's-Gravenhage* atmetė atsakovų argumentą, jog kiekvienai atitinkamai valstybei egzistuoja atskiras patentas, motyvuodamas tuo, kad pagal Miuncheno konvencijos 69 straipsnį Europos patentą reikia aiškinti vienodai visose atitinkamose valstybėse, nes neįmanoma konstatuoti patento pažeidimo vienoje valstybėje, nepripažįstant jo kitose. Šis teismas taip pat nurodė, jog kadangi visos aptariamos bendrovės priklauso tai pačiai grupei, tarp joms pateiktų ieškinių egzistuoja ryšys, kaip to reikalauja minėtas sprendimas *Kalfelis*. Galiausiai jis dar pažymėjo, kad sąvoką „susiję ieškiniai" Briuselio konvencijos 22 straipsnio trečiosios pastraipos prasme 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendime *Tatry*[23] Teisingumo Teismas išaiškino plačiai, kaip apimančią „visus atvejus, kai yra rizika priimti prieštaraujančius sprendimus, net jei sprendimai gali būti vykdomi atskirai ir nesukelia vienas kitą panaikinančių teisinių pasekmių"[24]. Taip yra ir šiuo atveju, nes prašymai susiję su įvairiais, tačiau identiškai suformuluotais tariamais patento pažeidimais.

37. Ieškovai apskundė šį sprendimą apeliacine tvarka ir papildė savo prašymą, siekdami, pirma, kad atsakovams būtų nurodyta pateikti tam tikrą informaciją, atšaukti visas jau parduotas ginčijamas prekes, sunaikinti

21 — 189/87, Rink. p. 5565.

22 — (OL L. 319, p. 9, toliau – Lugano konvencija). Pagal savo turinį ši konvencija yra „analogiška" Briuselio konvencijai, nes jos turinys yra beveik identiškas. Taigi Lugano konvencijos 6 straipsnio 1 dalis tiksliai atitinka Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 dalį. Lugano konvencija yra privaloma visoms Briuselio konvencijos Susitariančiosioms Valstybėms bei Islandijos Respublikai, Norvegijos Karalystei, Šveicarijos Konfederacijai ir Lenkijos Respublikai.

23 — C-406/92, Rink. p. I-5439.

24 — Ten pat, 53 punktas.

dar neparduotų ir atšauktų prekių atsargas ir, antra, prisiteisti iš minėtų atsakovų patirtos žalos atlyginimą arba pelną, gautą iš jų patento pažeidimo [25].

38. 2002 m. birželio 27 d. Sprendimu *Gerechtshof te 's-Gravenhage* patvirtino pirmosios instancijos sprendimo dalį, susijusią su prieštaravimu dėl jurisdikcijos, ir panaikino jį iš esmės.

39. Konkrečiau tariant, dėl prašymo esmės šis apeliacinis teismas nusprendė uždrausti atsakovams pažeidinėti Europos patentą visose atitinkamose valstybėse, numatydamas baudą už šio draudimo nepaisymą, įpareigojo juos pateikti ieškovams įrodymus, reikalingus nustatyti ginčijamų patento pažeidimo veiksmų apimtį (ginčijamų prekių kiekius ir jų pirkėjų tapatybę), ir priteisė iš atsakovų atlyginti ieškovams žalą, kuri turėjo būti atlyginta vėliau.

40. Šis sprendimas paskelbtas vykdytinu įpareigojant ieškovus pateikti 2 mln. eurų užstatą [26].

41. Bendrovės atsakovės pateikė kasacinį skundą *Hoge Raad* (Nyderlandai) [27]. F. Primus ir M. Goldenberg pateikė papildomą skundą [28].

III — Prejudiciniai klausimai

42. Atsižvelgdamas į šalių teiginius, kurie iš esmės pakartoja išdėstytuosius pirmojoje instancijoje, *Hoge Raad* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar tarp su patento pažeidimu susijusių ieškinių, Europos patento savininko pareikštų teismo, į kurį kreiptasi, valstybėje įsteigtam atsakovui ir įvairiems kitose nei teismo, į kurį kreiptasi, Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtiems atsakovams, dėl kurių patento savininkas tvirtina, jog jie pažeidžia šį patentą vienoje ar keliose Susitariančiosiose Valstybėse, egzistuoja ryšys, reikalingas Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymui?

25 — Žr. sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 2 ir 3 puslapius.

26 — Žr. sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 3 ir 4 puslapius.

27 — Kad būtų lengviau suprasti šalių pagrindinėje byloje padėtį, *Roche* grupės bendroves, kurioms pateikti kaltinimai, vadinsiu „atsakovėmis", nors kasacinėje instancijoje jos yra ieškovės.

28 — Dėl tų pačių priežasčių atitinkamo patento savininkus vadinsiu „ieškovais", nors kasaciniame procese jie yra atsakovai.

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą nėra teigiamas arba nėra besąlygiškai teigiamas, kokioms aplinkybėmis toks ryšys yra ir ar svarbu tai, kad:

— atsakovai priklauso vienai ir tai pačiai grupei?

— klausimas pateiktas dėl bendra politika grindžiamų atsakovų veiksmų, ir jei atsakymas yra teigiamas, ar svarbi šios bendros veiklos politikos parengimo vieta?

— skirtingi atsakovai tariamai padarė identiškus arba iš esmės identiškus pažeidimo veiksmus?"

IV — Prejudicinių klausimų esmė ir apimtis

43. Šiais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis taikytinas Europos patento pažeidimo byloms, kuriose kelios skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtos bendrovės kaltinamos dėl kiekvienoje iš šių valstybių atliktų veiksmų, ypač jei šios tai pačiai grupei priklausančios bendrovės veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi vienos iš jų parengta bendra politika.

44. Kaip pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas [29], jo klausimas susijęs su keliose Briuselio konvencijos Susitariančiosiose Valstybėse, išskyrus Nyderlandus, įsteigtų bendrovių padėtimi (t. y. tų bendrovių, kurios įsteigtos Belgijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Jungtinėje Karalystėje, Austrijoje ir Švedijoje) ir netiesiogiai – su Šveicarijoje, t. y. Lugano konvencijos Susitariančiojoje Valstybėje, įsteigtos bendrovės padėtimi. Kaip jau minėjau, pastaroji konvencija faktiškai praplečia beveik visų Briuselio konvencijoje numatytų taisyklių taikymą (pvz., 6 straipsnio 1 punktą) kitoms nei Briuselio konvencijos Susitariančiosioms Valstybėms, todėl Teisingumo Teismo pateiktas šio straipsnio išaiškinimas perkeltinas ir atitinkamam Lugano konvencijos straipsniui.

45. Taigi, kaip nurodė prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, šis

29 — Sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą 4.3.5 ir 4.4 punktai.

prašymas priimti prejudicinį sprendimą nesusijęs su Jungtinėse Valstijose, t. y. trečiojoje (Briuselio konvencijos ir Lugano konvencijos atžvilgiu) valstybėje, įsteigtos bendrovės padėtimi. Vadovaujantis Briuselio konvencijos 4 straipsnio pirmąja pastraipa, šios bendrovės situaciją iš esmės reglamentuoja Nyderlandų Karalystėje, t. y. prašomo teismo Susitariančiojoje Valstybėje, galiojančios jurisdikcijos taisyklės.

46. Taip pat reikia patikslinti prejudicinių klausimų apimtį. Skaitant sprendimą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą atrodo, kad šiame etape pagrindinė byla nagrinėjama skubos tvarka, skirta laikinųjų apsaugos priemonių taikymui pagal Briuselio konvencijos 24 straipsnį [30]. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia Teisingumo Teismo ne apie šio 24 straipsnio, o tik apie šios konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygas. Bendrai sutariama, kad teismas, pagal Briuselio konvencijos 2 straipsnį ir 5–18 straipsnius turintis jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, turi jurisdikciją spręsti ir dėl būtinų laikinųjų apsaugos arba užtikrinimo priemonių taikymo, todėl nėra reikalo remtis tos pačios konvencijos 24 straipsniu [31]. Taigi šiais prejudiciniais klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš tikrųjų nori sužinoti, ar Nyderlandų teismai turi jurisdikciją nagrinėti visą pagrindinę bylą visose proceso stadijose, t. y. tiek taikyti laikinąsias apsaugos priemones, tiek nagrinėti bylą iš esmės.

47. Taip pat svarbu pažymėti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas neklausia Teisingumo Teismo apie santykį tarp minėtos konvencijos 6 straipsnio 1 punkto ir 16 straipsnio 4 punkto, pagal kurį, primenu, „bylose dėl patentų <...> registravimo ar galiojimo išimtinę jurisdikciją turi Susitariančiosios Valstybės, kurioje pateiktas prašymas deponuoti ar įregistruoti teisę, ta teisė yra deponuota ar įregistruota, arba pagal tarptautinės konvencijos nuostatas laikoma, kad tai padaryta, teismai".

48. 1983 m. lapkričio 15 d. Sprendime *Duijnstee* Teisingumo Teismas iš tiesų siaurai išaiškino šias nuostatas, apribodamas jose numatytos išimtinės jurisdikcijos taisyklės taikymą tik byloms dėl patento galiojimo, buvimo ar pasibaigimo arba dėl ankstesnio-

30 — 1992 m. kovo 26 d. Sprendime *Reichert et Kockler* (C-261/90, Rink. p. I-2149, 34 punktas) Teisingumo Teismas nurodė, kad kalbama apie „priemones, kurios Konvencijos taikymo srityse skirtos išsaugoti faktinę ar teisinę padėtį tam, kad apsaugotų teises, kurias, be kita ko, prašoma pripažinti bylą iš esmės nagrinėjančio teismo". Sprendimu, kuris ginčijamas prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme, pritaikytos priemonės arba bent dalis jų, atrodo, atitinka šį apibrėžimą. Pavyzdžiui, jį atitinka bet kokio tiesioginio atitinkamo Europos patento pažeidimo veiksmo atlikimą bet kurioje iš nurodytų valstybių uždraudžianti priemonė, nes tokia priemonė yra skirta išsaugoti faktinę arba teisinę padėtį tam, kad būtų apsaugotos šio patento savininko teisės trečiųjų asmenų atžvilgiu iki jos bus pripažintos teismo, nagrinėjančio bylą iš esmės. Kalbant apie nurodymą atsakovėms pateikti ieškovams tam tikrus įrodymus, kuris yra panašus į tyrimo priemonę, pažymėtina, kad jį atsveria reikalavimas ieškovams pateikti 2 mln. eurų garantiją tam, kad būtų išlaikytas šių priemonių laikinas pobūdis.

31 — Žr., be kita ko, minėtus sprendimus *Van Uden* (19 punktas) ir *Mietz* (40 punktas).

sios paraiškos prioriteto teisės pripažinimo ir netaikydamas kitoms byloms, pvz., dėl patento pažeidimo [32].

49. Tačiau keltinas klausimas dėl tikslios Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkto netaikymo byloms dėl patento pažeidimo apimties.

50. Konkrečiau tariant, keltinas klausimas, ar šis netaikymas yra bendro pobūdžio ir minėtas straipsnis netaikytinas, net kai patento galiojimas užginčijamas byloje dėl šio patento pažeidimo.

51. Patento savininko teisių pažeidimo buvimui būtina, kad nagrinėjamas patentas galiotų. Tačiau dauguma atsakovų bylose dėl patento pažeidimo ginčija jo galiojimą. Būtent taip yra pagrindinėje byloje [33]. Iš to išplaukia, kad norėdamas išspręsti bylą dėl patento pažeidimo, prašomas teismas dažniausiai turės nuspręsti dėl atitinkamo patento galiojimo.

52. Taigi darant prielaidą, kad tokioms byloms taikytina Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkte nustatyta išimtinės jurisdikcijos taisyklė, ji būtų taikoma viena, netaikant kitų šioje konvencijoje numatytų jurisdikcijos taisyklių, kaip antai įtvirtintoji 6 straipsnio 1 punkte.

53. Todėl klausimas dėl 6 straipsnio 1 punkto taikymo bylai dėl patento pažeidimo, kurioje ginčijamas šio patento galiojimas (kaip tai yra pagrindinėje byloje), kyla tik tuo atveju, jei byloje netaikytinas 16 straipsnio 4 punktas.

54. Iš to išplaukia, kad 16 straipsnio 4 punkto taikymo šioje byloje klausimą reikia nagrinėti pirmiau nei 6 straipsnio 1 punkto taikymo klausimą.

55. Kaip jau minėjau, šis pirmiau spręstinas klausimas Teisingumo Teismui jau yra pateiktas minėtoje *GAT* byloje, kuri šiuo metu yra nagrinėjama [34]. Taigi jis turi priimti sprendimą šiuo klausimu prieš atsakydamas į nagrinėjamame prašyme priimti prejudicinį sprendimą pateiktą klausimą.

32 — 288/82, Rink. p. 3663, 23-25 punktai.

33 — Iš sprendimo pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą išplaukia, kad aštuonios ne Nyderlanduose įsteigtos bendrovės, kurioms inkriminuojami patento pažeidimo veiksmai, užginčijo būtent atitinkamo Europos patento galiojimą. Žr. šios išvados 32 punktą.

34 — Žr. šios išvados 4 punktą.

56. Galiausiai reikia pateikti paskutinį patikslinimą dėl prejudicinių klausimų apimties. Kaip pažymėjo kelios bylos šalys[35], kreipimasis į Teisingumo Teismą priskirtinas prie naujos jurisprudencijos bangos, prasidėjusios Nyderlanduose dešimtojo dešimtmečio pradžioje, kuri sukėlė karštas diskusijas Susitariančiosiose Valstybėse, – ypač Jungtinėje Karalystėje, kur sukėlė didelių abejonių, – ir, kaip minėjau (išvados 3 punkte), nulėmė prašymo priimti prejudicinį sprendimą, kuris galiausiai buvo paliktas be eigos, pateikimą.

57. Kadangi dėl šios jurisprudencijos bangos iš naujo kreipiamasi į Teisingumo Teismą, reikėtų trumpai ją apibūdinti.

58. Iš pradžių, dešimtojo dešimtmečio pradžioje, Nyderlandų teismai aiškino Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą plačiai, taikydami jį visoms byloms dėl Europos patento pažeidimo, kuriose daugiau nei vienas atsakovas (nuolat gyvenantys Nyderlanduose ir kitose Susitariančiosiose Valstybėse) būdavo kaltinamas dėl kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje atliktų identiškų arba panašių veiksmų.

35 — Žr. ieškovų (18–20 punktai); atsakovų (50–56 punktai); Nyderlandų vyriausybės (12 punktas) ir Jungtinės Karalystės vyriausybės (34–37 punktai) pastabas.

59. Vėliau, dešimtojo dešimtmečio pabaigoje, ši jurisprudencija išliko tik bylose, kuriose atsakovai buvo tai pačiai grupei priklausančios bendrovės, veikusios pagal bendrą Nyderlanduose įsteigtos bendrovės parengtą politiką. Ši nauja jurisprudencijos kryptis, žinoma kaip „the spider in the web" teorija, nagrinėja atitinkamų atsakovų vaidmenį atliekant veiksmus, dėl kurių pateikiami kaltinimai. Ši teorija, kurią *Gerechtshof te 's-Gravenhage* (Hagos apeliacinis teismas) pripažino principiniame 1998 m. balandžio 23 d. Sprendime *Expandable Grafts prieš Boston Scientific*, pakurstė antrąjį prejudicinį klausimą nagrinėjamoje byloje. Šis antrasis klausimas, kurį sujungiau su pirmuoju performuluodamas juos į vieną, tiesiogiai susijęs su galimu šios nacionalinės jurisprudencijos išlaikymu.

60. Nurodžius šiuos patikslinimus dėl prejudicinių klausimų turinio ir apimties, reikia juos abu nagrinėti vienu metu.

V — Nagrinėjimas

61. Prieš pradėdamas nagrinėti prejudicinį klausimą, pateiksiu kelias preliminarias pastabas dėl patento pažeidimo reiškinio.

A — *Preliminarios pastabos dėl patento pažeidimo reiškinio*

62. Intelektinės nuosavybės teisių apsauga yra tarptautinio masto klausimas, pateisinęs kelių tarptautinių konvencijų ir tam tikrų Bendrijos antrinės teisės aktų priėmimą. Taip yra ypač dėl to, kad patentų pažeidinėjimas yra pasauliniu mastu paplitęs reiškinys.

63. Šis reiškinys pirmiausia pažeidžia medicinos ir farmacijos srities išradimų patentų savininkų interesus [36].

64. Investicijos į išradimų tobulinimą šioje srityje iš tiesų dažniausiai yra labai didelės, todėl tam, kad tokios investicijos atsipirktų, tampa būtina eksploatuoti juos daugelyje šalių. Be pavojaus, kurį patento pažeidimas kelia visuomenės sveikatai, jis taip pat yra itin nesąžiningos konkurencijos veiksmas, kai nepagrįstai pasinaudojama išradėjų pastangomis, nepaisant to, kad jų teisės yra apsaugotos patentu.

65. Nors nacionalinės teisės aktų derinimas vyksta jau kelerius metus, išradimų patentų apsaugos lygiai vis dar reikšmingai skiriasi. Šia situacija naudojasi ir patentų pažeidėjai, kurie prie jos prisitaiko pasirinkdami savo veiklai vieną, o ne kitą šalį.

66. Tokiomis aplinkybėmis teisėtai galima tikėtis, kad šio nuolatinio skirtumo tarp išradimų patentų srities nacionalinės teisės aktų nedidina skirtingi procesai, skirti apsaugoti Europos patentų savininkų teises įvairiuose Susitariančiųjų Valstybių teismuose.

67. Tačiau, kad ir koks teisėtas būtų šis noras, jo nepakanka pateisinti platų Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygų aiškinimą.

68. Manau, kad dabartiniame Bendrijos ir tarptautinės teisės vystymosi etape šios konvencijos 6 straipsnio 1 punktas netaikytinas

36 — Iš 1998 m. spalio 15 d. Komisijos Žaliosios knygos dėl kovos su klastojimu ir piratavimu vidaus rinkoje (KOM(98) 569 galutinis, p. 4) išplaukia, kad vertinant pasauliniu mastu, vaistų pramonė yra vienas iš labiausiai nuo patentų pažeidimų nukentėjęs sektorius. Patentų pažeidimai šiame sektoriuje sudaro 6 % visų tokių pažeidimų pasauliniu mastu.

ieškiniui dėl Europos patento pažeidimo, pateikiamo kelioms skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtoms bendrovėms dėl kiekvienoje iš šių valstybių atliktų veiksmų, net jei šios tai pačiai grupei priklausančios bendrovės veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi vienos iš jų parengta bendra politika.

69. Nors toks sprendimas aiškiai yra nelabai tenkinantis ir galiausiai atskleidžia galiojančios sistemos trūkumus, jį reikia priimti šiuo metu, bent jau atsižvelgiant į pagrindinės bylos faktinių aplinkybių laiką.

70. Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygų siaurą aiškinimą pagrindžia keli argumentai. Jie susiję, pirma, su šio straipsnio taikymui reikalaujamo ryšio pobūdžiu, antra, su jo reikšme Europos patentų pažeidimo byloms, trečia, su minėtos konvencijos 16 straipsnio 4 punkte numatytos išimtinės jurisdikcijos taisyklės svarba tokių bylų išsprendimui ir, ketvirta, su šios srities ateities perspektyvomis. Kiekvieną iš šių argumentų nagrinėsiu iš eilės.

B — *Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymui reikalaujamo ryšio pobūdis*

71. Minėtame sprendime *Kalfelis* Teisingumo Teismas nusprendė, kad „6 straipsnio 1 (punkte) <...> numatyta taisyklė <...> taikoma, jei skirtingiems atsakovams pateikti ieškiniai yra toks ryšys, jog tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, kad būtų išvengta *nesuderinamų* sprendimų rizikos nagrinėjant juos atskirai“ [37].

72. Neapsiribodamas Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto, kuris nereikalauja jokio ryšio tarp ieškinių, formuluote, Teisingumo Teismas ketino išsaugoti Konvencijos 2 straipsnio, kuris yra joje įtvirtintos tvarkos „kertinis akmuo“, veiksmingumą [38]. Jis nepripažino ieškovui galimybės „laisvai pateikti ieškinį keliems atsakovams vien tam, kad vieno iš atsakovų atžvilgiu pašalintų valstybės, kurioje šis nuolat gyvena, teismų jurisdikciją“ [39].

37 — Sprendimo 12 punktas, išskirta mano.

38 — Kaip nurodė Teisingumo Teismas, šios jurisdikcijos taisyklės svarba paaiškinama tuo, kad ji leidžia atsakovui lengviau gintis (žr., be kita ko, 1992 m. birželio 17 d. Sprendimo *Handte*, C-26/91, Rink. p. I-3967, 14 punktą ir 2000 m. liepos 13 d. Sprendimo *Group Josi*, C-412/98, Rink. p. I-5925, 35 punktą). Be to, ji padeda užtikrinti gerą teisingumo vykdymą. Teisingumo Teismas taip pat nurodė, kad būtent dėl garantijų, kurios suteiktos atsakovui pagrindiniame procese ir dėl pagarbos teisei į gynybą Briuselio konvencija yra labai liberali teismų sprendimų pripažinimo ir vykdymo srityje (žr., be kita ko, 1980 m. gegužės 21 d. Sprendimo *Denilauler*, 125/79, Rink. p. 1553, 13 punktą).

39 — Minėto sprendimo *Kalfelis* 9 punktas.

73. Taisyklė, kurią šiame sprendime Teisingumo Teismas taikė apibūdindamas būtiną ryšį tarp ieškinių, atitinka taisyklę, esančią Briuselio konvencijos 22 straipsnio trečiojoje pastraipoje, pagal kurią, primenu, „šiame straipsnyje ieškiniai laikomi susijusiais, jei ryšys tarp jų yra toks glaudus, jog tikslinga juos nagrinėti ir spręsti kartu, kad būtų išvengta nesuderinamų sprendimų rizikos nagrinėjant juos atskirai".

74. Praėjus keleriems metams po sprendimo *Kalfelis* paskelbimo, šį ryšį 22 straipsnio prasme Teisingumo Teismas išaiškino plačiai. Minėtame sprendime *Tatry* jis nusprendė, jog „siekiant užtikrinti gerą teisingumo vykdymą, šis aiškinimas turi būti platus ir apimti visus atvejus, kai egzistuoja sprendimų *nesuderinamumo* rizika, net jei sprendimai gali būti vykdomi atskirai ir jie nesukelia vienas kitą panaikinančių teisinių pasekmių" [40].

75. Šiame sprendime jis nusprendė, kad „<...> (Briuselio) konvencijos 22 straipsnis turi būti aiškinamas taip, jog ryšiui tarp vienoje Susitariančiojoje Valstybėje tam tikros grupės prekių savininkų pateikto ieškinio laivo savininkui dėl žalos, padarytos daliai biraus krovinio, vežto pagal atskiras, tačiau identiškas sutartis, atlyginimo ir kitoje Susitariančiojoje Valstybėje kitos krovinio dalies, tokiomis pačiomis sąlygomis vežtos pagal atskiras, tačiau identiškas sudarytosioms tarp pirmosios krovinio savininkų grupės ir laivo savininko sutartis, savininkų tam pačiam laivo savininkui pateikto ieškinio dėl žalos atlyginimo, pakanka, kad jų atskiras nagrinėjimas ir išsprendimas keltų sprendimų prieštaravimų riziką, ir nebūtina, kad tai keltų viena kitą panaikinančių teisinių pasekmių riziką" [41].

76. Kad prieitų prie šios išvados, Teisingumo Teismas atmetė prieštaravimą, jog Briuselio konvencijos 22 straipsnio trečiojoje pastraipoje esančią frazę „nesuderinami sprendimai" reikia aiškinti taip pat, kaip ir (beveik identišką) frazę, esančią Briuselio konvencijos 27 straipsnio 3 punkte [42].

77. Šiuo atžvilgiu jis iš esmės pasirėmė tuo, kad šiomis dviem nuostatomis siekiami tikslai yra skirtingi.

40 — Sprendimo 53 punktas, išskirta mano.

41 — Minėto sprendimo *Tatry* 58 punktas.

42 — Primenu, kad pagal šį straipsnį sprendimas, priimtas vienoje Susitariančiojoje Valstybėje (kilmės valstybėje), nepripažįstamas kitoje Susitariančiojoje Valstybėje (valstybėje, kurioje siekiama pripažinti sprendimą), jeigu „jis *nesuderinamas* su sprendimu dėl ginčo tarp tų pačių šalių toje valstybėje, kurioje siekiama, kad jis būtų pripažintas".

78. Jis nurodo, kad nors „(Briuselio) konvencijos 27 straipsnio 3 punktas leidžia teismui nukrypstant nuo Konvencijos principų bei tikslų nepripažinti užsienio sprendimo“ [43], o tai reikalauja šį straipsnį aiškinti siaurai, „(tos pačios) konvencijos 22 straipsnio trečiosios pastraipos tikslas yra <...> kuo geriau suderinti teismų sprendimų vykdymą Bendrijos viduje ir išvengti sprendimų nesuderinamumo ir prieštaravimo, net jei jie gali būti vykdomi atskirai“, todėl ši straipsnį reikia aiškinti plačiai [44].

79. Galima kelti klausimą, ar nereikėtų vadovautis panašiais motyvais nustatant ryšio, reikalaujamo Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymui, pobūdį.

80. Iš tikrųjų, nors galima laikyti, kad šiuo straipsniu dėl jame numatytos procesų koncentravimo sistemos siekiama to paties tikslo kaip ir Briuselio konvencijos 22 straipsniu, manau, kad tuo šių dviejų straipsnių panašumas ir pasibaigia. Mano nuomone, tarp jų yra du esminiai skirtumai. Pirmasis susijęs su jų svarba šios konvencijos 2 straipsnyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės taikymui. Antrasis – su įgyvendinimo sąlygomis.

81. Kalbant apie Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkte numatytos sistemos poveikį 2 straipsnio taikymui, reikia pripažinti, kad jis yra labai svarbus. Šios sistemos sukūrimas faktiškai pagrįstas idėja, jog atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teismų jurisdikcija yra pakankamai stipri, kad pateisintų šio teismo jurisdikcijos išplėtimą bendraatsakovių, nuolat gyvenančių kitose Susitariančiosiose Valstybėse, atžvilgiu. Be to, tokia jurisdikcijos išplėtimo sistema sistemingai atima iš pasaulių natūralios jurisdikcijos jų atžvilgiu naudą, o tai paradoksaliai kelia pavojų taikyti šį 2 straipsnį jų atžvilgiu.

82. Priešingai nei Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto atveju, jos 22 straipsnyje numatytos sistemos poveikis 2 straipsnio taikymui nėra sistemingas.

83. Briuselio konvencijos *lis pendens* srities 22 straipsnis, kaip ir 21 straipsnis, taikytinas ne tik tais atvejais, kai Briuselio konvencija, pvz., jos 2 straipsnis, nustato teismo, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, jurisdikciją, bet ir tuo atveju, kai ją nustato Susitarian-

43 — Minėto sprendimo *Tatry* 55 punktas.

44 — Ten pat.

čiosios Valstybės teisė, kaip tai numatyta šios konvencijos 4 straipsnyje [45]. Iš to išplaukia, kad 22 straipsnyje numatyta sistema neturi jokio poveikio 2 straipsnio taikymui.

84. Iš to taip pat išplaukia, kad net darant prielaidą, jog teismo, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, jurisdikcija grindžiama minėtu 2 straipsniu, nėra aišku, ar rėmimasis Briuselio konvencijos 22 straipsnyje nustatyta sistema panaikintų šio teismo jurisdikciją ir bylos atitinkamam atsakovui nagrinėjimo jo nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teisme galimybę.

85. Primenu, jog iš tiesų 22 straipsnis numato, kad jeigu skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismuose pareiškiami susiję ieškiniai ir jie nagrinėjami pirmąja instancija, bet kuris teismas, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, gali arba sustabdyti bylos nagrinėjimą, arba vienos iš šalių prašymu atsisakyti ją nagrinėti, jeigu šio teismo vietos teisė leidžia sujungti susijusias bylas ir teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, turi jurisdikciją nagrinėti abu ieškinius. Šios minėtos konvencijos nuostatos suteikia jurisdikcijos galimybę bet kuriam teismui, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, todėl jis taip pat gali nuspręsti priimti sprendimą dėl esmės, neatsižvelgdamas į kitoje Susitariančiojoje Valstybėje anksčiau pradėtą lygiagrečiai vykstantį procesą [46].

86. Taigi, jei teismas, kuriame byla iškeliama ne pirmiausia, remiantis Briuselio konvencijos 2 straipsniu, turi jurisdikciją dėl to, kad atsakovas arba vienas iš atsakovų nuolat gyvena toje Susitariančiojoje Valstybėje, kurioje veikia teismas, jis, remdamasis minėtos konvencijos 22 straipsniu, gali arba atsisakyti pasinaudoti savo jurisdikcija vienos iš šalių prašymu atsisakydamas nagrinėti bylą, arba sustabdyti bylos nagrinėjimą iki teismas, į kurį kreiptasi pirmiausia, priims sprendimą, arba nedelsdamas išspręsti bylą nestabdydamas bylos nagrinėjimo.

87. Todėl atsakovo arba vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teismo jurisdikcijos praradimas dėl to, kad teismas, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, atsisakė savo jurisdikcijos remdamasis minėtos konvencijos 22 straipsniu, nėra sistemingas, priešingai nei tuomet, kaip jau minėta, kai jis remiasi šios konvencijos 6 straipsnio 1 punktu.

45 — Žr. šiuo klausimu mano išvados byloje, kurioje priimtas 2005 m. kovo 1 d. Sprendimas *Owusu* (C-281/02, Rink. p. I-1383), 149 punktą.

46 — Žr. šiuo klausimu būtent H. Gaudemet-Tallon „Compétence et exécution des jugements en Europe", *L. G. D. J.*, 3-asis leidimas, 2002, p. 277.

88. Šis skirtumas tarp Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto ir 22 straipsnio poveikio minėtos konvencijos 2 straipsnio taikymui, mano nuomone, pateisina skirtingas atitinkamų straipsnių taikymui skirtas ryšio sąlygos formuluotes.

89. Iš tikrųjų, nors galima lengvai pritarti tam, kad platus ryšio sąvokos minėtos konvencijos 22 straipsnio prasme aiškinimas, remiantis minėtu sprendimu *Tatry*, negali panaikinti šios konvencijos 2 straipsnio veiksmingumo, to negalima pasakyti apie 6 straipsnio 1 punkto taikymui skirtos ryšio sąvokos aiškinimą. Reikia pripažinti, kad šiuo konkrečiu atveju platus aiškinimas neišvengiamai reikšmingai sumažintų 2 straipsnio taikytinumo atvejus (kai jie susiję su bendraatsakoviais).

90. Be to, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad Teisingumo Teismas visada griežtai aiškino specialiąsias jurisdikcijos taisykles, įtvirtintas Briuselio konvencijos 5 ir 6 straipsniuose, nes jos nukrypsta nuo bendrojo arba pagrindinio atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismų jurisdikcijos principo, įtvirtinto šios konvencijos 2 straipsnyje, kuris, primintina, reikšmingai padeda užtikrinti gerą teisingumo vykdymą [47]. Kaip minėjau, šis tikslas paskatino Teisingumo Teismą minėtame sprendime *Kalfelis* neapsiriboti 6 straipsnio 1 punkto formuluote ir susieti jo taikymą su ryšio buvimu. Ši nusistovėjusi teismo praktika siauriai aiškina ryšio sąvoką tam, kad dar aiškiau būtų apibrėžta minėto 6 straipsnio 1 punkto taikymo sritis.

91. Kitas reikšmingas skirtumas tarp Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkte numatytos procesų koncentravimo sistemos ir šios konvencijos 22 straipsnyje numatytos jos įgyvendinimo tvarkos sustiprina idėją, kad 6 straipsnio 1 punkto taikymui geriau neperkelti plataus išaiškinimo, kurį minėtame sprendime *Tatry* Teisingumo Teismas pritaikė „ryšio" sąvokai 22 straipsnio prasme.

92. Iš tikrųjų svarbu turėti omenyje, kad teismo, kuriame byla buvo iškelta ne pirmiausia, jurisdikcijos atsisakymas remiantis Briuselio konvencijos 22 straipsniu yra išimtinė šio teismo prerogatyva, o ne ieškovo, kuris gali tik to prašyti.

93. Šis teismo pasirinkimas atsisakyti nagrinėti bylą būtinai turi būti grindžiamas gero

47 — Žr., be kita ko, minėtą sprendimą *Kalfelis* (19 punktas); 1995 m. rugsėjo 19 d. Sprendimą *Marinari* (C-364/93, Rink. p. I-2719, 13 punktas); 1998 m. spalio 27 d. Sprendimą *Réunion européenne ir kt.* (C-51/97, Rink. p. I-6511, 29 punktas) ir 2004 m. birželio 10 d. Sprendimą *Kronhofer* (C-168/02, Rink. p. I-6009, 13 ir 14 punktai).

teisingumo vykdymo sumetimais, nesvarbu, ar jie pasireikštų skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse priimtų teismo sprendimų nesuderinamumo išvengimu, ar galimu leidimu kitos Susitariančiosios Valstybės teismui, į kurį jau kreiptasi ir kurio jurisdikcija nustatyta, spręsti bylą dėl to, kad jis yra objektyviai geresnėje padėtyje ją nagrinėti [48].

94. Šiuo požiūriu Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkte numatyta procesų koncentravimo sistema iš esmės skiriasi nuo numatytosios šios konvencijos 22 straipsnyje.

95. Šios konvencijos 6 straipsnio 1 punkto įgyvendinimas faktiškai priklauso tik nuo ieškovo, o ne nuo teismo sprendimo. Be to, toks sprendimas gali būti grindžiamas ne tik teisėtu proceso ekonomijos tikslu, bet ir sumetimais, dėl kurių kyla daugiau diskusijų gero teisingumo vykdymo ar tinkamo proceso organizavimo reikalavimų požiūriu nei dėl tų, kuriais ieškovas, remdamasis Briuselio konvencijos 5 straipsnio 3 punktu, nusprendžia pareikšti ieškinį žalą sukėlusio veiksnio ir (arba) žalos atsiradimo vietos teisme, o ne atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teisme.

96. Taigi ieškovo sprendimas vadovaujantis 6 straipsnio 1 punktu pareikšti savo ieškinį Susitariančiosios Valstybės (kurioje yra atsakovo nuolatinė gyvenamoji vieta) teisme, o ne kitos ar kitų Susitariančiųjų Valstybių, kuriose yra vieno ar kelių bendraatsakovių nuolatinė gyvenamoji vieta, teismuose, gali būti priimtas vieninteliu tikslu pasinaudoti jo interesams palankesniu įstatymu ar jurisprudencija, net jei tai pažeidžia atsakovų interesus, o ne patenkinti objektyvų įrodinėjimo ar tinkamo proceso organizavimo poreikį.

97. Bylos dėl patento pažeidimo priskiriamos būtent tokiai „forum shopping" praktikai dėl to, kad šiuo metu labai skiriasi šios srities nacionalinės teisės aktai, tiek procesinio pobūdžio (įrodymų, kurie tokiose bylose yra ypač reikšmingi, gavimas ir užtikrinimas), tiek materialinio pobūdžio (drausminės prie-

48 — Taip yra, pavyzdžiui, tuo atveju, kai byla dėl deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės buvo iškelta ne tik atsakovo ar vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos Susitariančiosios Valstybės teisme (remiantis Briuselio konvencijos 2 straipsniu), bet ir Susitariančiosios Valstybės, kurioje yra pagrindinis žalą sukėlęs veiksnys ir (arba) atsirado ši žala, teisme (remiantis minėtos konvencijos 5 straipsnio 3 dalimi). Įrodymų, kurie būtini nustatyti, ar konkrečiu atveju įvykdytos atsakomybės atsiradimo sąlygos, nagrinėjimo atžvilgiu pastarasis teismas iš tikrųjų yra geresnėje padėtyje nei atsakovo arba vieno iš jų nuolatinės gyvenamosios Susitariančiosios Valstybės teismas. Žr. šiuo klausimu 1976 m. lapkričio 30 d. Sprendimą *Bier*, vadinamą *Mines de potasse d'Alsace* (21/76, Rink. p. 1735, 15–17 punktai).

monės, sankcijos, kompensacijos) [49], nepaisant to, kad tokiose bylose taikytina materialinė teisė iš esmės yra ne *lex fori* (kuri galioja bylą nagrinėjančio teismo Susitariančiojoje Valstybėje), bet *lex locis protectionis* (t. y. galiojanti patento išdavimo Susitariančiojoje Valstybėje arba, kitaip sakant, valstybėje, kurios teritorijoje numatyta ir įgyvendinama šio patento savininko teisių apsauga), ir dėl to pasirinkimas, į kurį teismą kreiptis, teoriškai neturi poveikio taikytinos materialinės teisės nustatymui (priešingai nei proceso teisėje) [50].

98. Pagrindinės bylos atveju matyti, kad dėl „kort geding" procedūros veiksmingumo ir Nyderlandų jurisprudencijos raidos dešimtojo dešimtmečio pradžioje (pripažįstanti platų Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymą) [51] buvo pripažintas atitinkamo patento savininkų (kurių nuolatinė gyvenamoji vieta yra Jungtinėse Valstijose, o ne Nyderlanduose) galimybę nuspręsti pareikšti ieškinį Nyderlandų teisme (o ne Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Didžiosios Britanijos, Šveicarijos, Austrijos ar Švedijos teisme) [52].

99. Nors sunku kaltinti ieškinio dėl patento pažeidimo pareiškėją dėl to, kad jis pasinaudojo tokia „forum shopping" praktika, siekdamas kuo geriau apginti savo interesus, manau, jog atsižvelgiant į reikšmingus skirtumus tarp Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto ir jos 22 straipsnio, reikalavimai, kuriuos kelia geras teisingumo vykdymas ir kurie pateisina procesų koncentravimą, nėra vienodai privalomi 6 straipsnio 1 punkto ir 22 straipsnio taikymui.

100. Tokiomis aplinkybėmis esu linkęs manyti, kad, kaip tai teigia atsakovai pagrindinėje byloje bei Jungtinės Karalystės vyriau-

49 — 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento direktyvos 2004/48/EB dėl intelektinės nuosavybės teisių gynimo (OL L 157, p. 45) septintoje konstatuojamojoje dalyje numatyta:
„Iš Komisijos <...> vykdytų konsultacijų aiškėja, kad, nepaisant TRIPS sutarties, valstybių narių intelektinės nuosavybės teisių gynimo priemonės dar labai skiriasi. Pavyzdžiui, valstybėse narėse labai skiriasi laikinųjų priemonių, kurios visų pirma naudojamos įrodymams užtikrinti, taikymas, žalos apskaičiavimas ar draudimų taikymas. Kai kurios valstybės narės neturi tam tikrų priemonių, procedūrų ar gynimo būdų, tokių kaip teisė gauti informaciją ir pažeidėjo lėšomis išimti iš rinkos teises pažeidžiančias prekes".
Nors ši direktyva (kurią valstybės narės turėjo perkelti iki 2006 m. balandžio 29 d.) skirta suderinti nacionalinės teisės aktus tam, kad būtų užtikrintas aukštas intelektinės nuosavybės teisių apsaugos lygis, ji nevisiškai suderina šios srities teisės aktus, todėl kai kurie iš esamų skirtumų gali išlikti (ypač kalbant apie sankcijas už netyčinius pažeidimus bei baudžiamąją atsakomybę už pažeidimus).

50 — Taisyklė, apibrėžianti *lex loci protectionis* taikymą, kuri išplaukia iš tradicinio intelektinės nuosavybės teisių teritoriškumo principo ir yra įtvirtinta keliose tarptautinėse konvencijose (pvz., 1883 m. kovo 20 d. Paryžiaus konvencijoje dėl pramoninės nuosavybės apsaugos, PINO leidinys Nr. 201), yra numatyta pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl nesutartiniams prievoliniams santykiams taikytinos teisės (Roma II) (2003 m. liepos 22 d., šiuo metu vyksta derybos, KOM(2003) 427 galutinis) 8 straipsnyje, kuris turi būti taikomas intelektinės nuosavybės teisių pažeidimams.

51 — Žr. šios išvados 58 punktą.

52 — Dėl pagrindinės bylos aplinkybių metu buvusio Nyderlandų teismų patrauklumo žr. P. Véron „Trente ans d'application de la Convention de Bruxelles à l'action en contrefaçon de brevet d'invention", *Journal du droit international, édition du juris-classeur*, Paryžius, 2001, p. 812 ir 813.

sybė, šios konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo sąlygų negalima aiškinti taip plačiai, kaip minėtame sprendime *Tatry* nagrinėtų 22 straipsnio taikymo sąlygų.

101. Taip pat manau, kad geriau laikytis minėtame sprendime *Kalfelis* Teisingumo Teismo nurodytos taisyklės, kuri, primintina, 6 straipsnio 1 punkto taikymą susieja su sąlyga, kad „<...> skirtingiems atsakovams pareikšti ieškiniai (būtų) taip susiję jų pareiškimo momentu, jog tikslinga juos nagrinėti ir išspręsti kartu, kad būtų išvengta dėl jų nagrinėjimo atskirai galinčių būti *nesuderinamų* (o ne tik *prieštaraujančių* minėto sprendimo *Tatry* prasme) sprendimų" [53].

102. Be to, įdomu pažymėti, kad nei Teisingumo Teismas, nei Bendrijos teisės aktų leidėjas nenukrypo nuo šios taisyklės, taikydami Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą arba 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1), perėmusio šios konvencijos nuostatas, 6 straipsnio 1 punktą.

53 — Minėto sprendimo *Kalfelis* 12 punktas, išskirta mano.

103. Iš tikrųjų minėtame sprendime *Réunion européenne ir kt.*, priimtame praėjus keleriems metams po minėto sprendimo *Tatry* paskelbimo, Teisingumo Teismas rėmėsi tik minėtu sprendimu *Kalfelis* ir ryšio, kurio jis reikalavo Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymui, apibrėžimu [54] nuspręsdamas, kad „du to paties ieškinio dėl žalos atlyginimo prašymai, nukreipti prieš skirtingus atsakovus, kurių vienas pagrįstas sutartine atsakomybe, o kitas – deliktine, negali būti laikomi turinčiais ryšį" [55].

104. Reglamentas Nr. 44/2001 tik pakartoja minėtame sprendime *Kalfelis* Teisingumo Teismo taikytą taisyklę. Jame neatsižvelgta į minėtame sprendime *Tatry* išdėstytus naujausius argumentus [56].

105. Ši naujausia teismo praktika ir reglamentavimas sustiprina mano nuomonę, kad taikant Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą geriau yra vadovautis tuo ryšio apibrėžimu, kurį Teisingumo Teismas pateikė minėtame sprendime *Kalfelis*.

54 — Žr. minėto sprendimo *Réunion européenne ir kt.* 48 punktą.

55 — Ten pat, 50 punktas.

56 — Šis reglamentas netaikytinas pagrindinėje byloje, nes ieškinys joje buvo pareikštas iki minėto reglamento įsigaliojimo. Jo 6 straipsnio 1 punktas numato, kad „valstybėje narėje gyvenančiam asmeniui byla taip pat gali būti iškelta, kai minėtas asmuo yra vienas iš atsakovų, teismuose pagal bet kurio iš jų nuolatinę gyvenamąją vietą, jeigu reikalavimai yra taip glaudžiai susiję, kad yra tikslinga juos nagrinėti ir spręsti visus iš karto, siekiant išvengti atskirų teismo procesų metu priimtų sprendimų nesuderinamumo".

106. Toliau nagrinėsiu, kokią konkrečią reikšmę Europos patento pažeidimo bylose, kaip antai iškelta nacionaliniame teisme, turi ryšio, būtino minėto 6 straipsnio 1 punkto taikymui, pobūdis.

C — Ryšio, kuris yra būtinas Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymui, pobūdžio reikšmė Europos patento pažeidimo bylai, kaip antai iškelta nacionaliniame teisme

107. Laikantis, kaip ir siūlau, tokio ryšio apibrėžimo, kokį Teisingumo Teismas pateikė minėtame sprendime *Kalfelis,* atsakymas į šį klausimą yra paprastas: Europos patento pažeidimo bylose, kaip antai iškelta nacionaliniame teisme, Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktas netaikytinas nesant jo taikymui reikalaujamo ryšio.

108. Aišku, gali būti, kad vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos teismo „rankose" nesutelkus Europos patento pažeidimo bylos, kurioje keli nuolat skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse gyvenantys atsakovai kaltinami tariamais patento pažeidimo veiksmais, kiekvieno iš atsakovų atliktais jo nuolat gyvenamoje Susitariančiojoje Valstybėje, nagrinėjimo, skirtingų atsakovų atžvilgiu bus priimti skirtingi sprendimai (skirtingų Susitariančiųjų Valstybių, kuriose jie nuolat gyvena, teismuose), pvz., dėl inkriminuojamų patento pažeidimo veiksmų apibūdinimo, dėl įrodymų užtikrinimo priemonių arba dėl pareiškėjo patirtų nuostolių dydžio.

109. Tačiau tokiu atveju, net jei sprendimai būtų skirtingi, jie vis dėlto nėra nesuderinami arba vienas kitam prieštaraujantys. Viena vertus, kadangi atsakovai pagal kiekvieną iš šių sprendimų yra skirtingi, šie sprendimai gali būti vykdomi kiekvieno atsakovo atžvilgiu atskirai ir vienu metu. Kita vertus, teisinės šių sprendimų pasekmės viena kitos nepanaikina, nes kiekvienas nacionalinis teismas, į kurį kreiptasi, priima sprendimą dėl tariamų patento savininko teisių pažeidimų tik toje Susitariančiojoje Valstybėje, kurioje jis turi jurisdikciją, todėl kiekvieno iš šių sprendimų teisinės pasekmės kyla skirtingose teritorijose.

110. Iš to išplaukia, kad ryšio, kurio Teisingumo Teismas reikalavo minėtoje byloje *Kalfelis,* nėra. Taigi, remiantis šia teismo

praktika, Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktas šiuo atveju netaikytinas.

111. Mano nuomone, taip būtų bet kuriuo atveju, net jei, priešingai mano pateiktai analizei, minėta *Tatry* teismo praktika dėl šios konvencijos 22 straipsnio būtų perkelta 6 straipsnio 1 punktui.

112. Pritariu Jungtinės Karalystės vyriausybės ir Komisijos nuomonei, kad bylose dėl Europos patento pažeidimo nepagrįsta remtis sprendimų prieštaravimo rizika minėto sprendimo *Tatry* prasme.

113. Nemanau, kad sprendimas galėtų būti laikomas prieštaraujančiu kitam sprendimui tik dėl to, kad ginčas paprasčiausiai išspręstas skirtingai, t. y. skiriasi proceso rezultatas. Tam, kad sprendimai prieštarautų vienas kitam, mano nuomone, dar reikia, kad skirtingai būtų išspręsta ta pati faktinė ir teisinė situacija. Tik tokiu atveju galima manyti, jog sprendimai prieštarauja vienas kitam, nes dėl tos pačios teisinės ir faktinės situacijos teismai priėmė skirtingus arba net visiškai priešingus sprendimus [57].

114. Tačiau, kaip jau minėjau [58], be bendrų Miuncheno konvencijoje numatytų Europos patento išdavimo taisyklių, tokį patentą reglamentuoja ir kiekvienos Susitariančiosios Valstybės, kuriai jis buvo išduotas, nacionalinės teisės aktai. Išdavus šį Europos patentą, jį sudaro „pluoštas nacionalinių patentų".

115. Be to, pagal Miuncheno konvencijos 2 straipsnio 2 dalį „kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje jai išduotas Europos patentas galioja pagal tuos pačius reikalavimus kaip ir tos valstybės išduotas nacionalinis patentas ir jam taikomi tie patys reikalavimai, jei šioje Konvencijoje nenumatyta kitaip".

116. Tuo pačiu klausimu šios konvencijos 64 straipsnio 1 dalis numato, kad „<...> Europos patentas nuo jo išdavimo paskelbimo dienos kiekvienoje Susitariančiojoje Valstybėje, kuriai jis yra išduotas, savininkui suteikia tokias pačias teises, kokias suteikia toje valstybėje išduotas nacionalinis patentas". To paties straipsnio 3 dalyje taip pat nurodoma, kad „Europos patento pažeidimai nagrinėjami pagal nacionalinius įstatymus".

57 — Žr. šiuo klausimu generalinio advokato G. Tesauro išvados byloje, kurioje buvo priimtas minėtas sprendimas *Tatry*, 28 ir 29 punktus.

58 — Žr. šios išvados 23-25 punktus.

117. Iš visų šių Miuncheno konvencijos nuostatų aiškiai matyti, kad ieškinį dėl Europos patento pažeidimo, pareikštą keliems skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse nuolat gyvenantiems atsakovams dėl kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje atliktų veiksmų, reikia nagrinėti atsižvelgiant į kiekvienoje iš šių valstybių, kuriai buvo išduotas atitinkamas patentas, galiojančius šios srities nacionalinės teisės aktus.

118. Be to, kaip jau minėjau, šiuo metu Europos Sąjungoje labai skiriasi patentų pažeidimų srities nacionalinės teisės aktai, tiek procesinio pobūdžio (dėl įrodymų, kurie tokiose bylose yra ypač reikšmingi, gavimo ir užtikrinimo), tiek materialinio pobūdžio (drausmės priemonės, sankcijos, kompensacijos), nes šiose bylose taikytina materialinė teisė iš principo yra *lex locis protectionis* (t. y. Susitariančiojoje Valstybėje, kurios teritorijoje numatyta ir įgyvendinama minėto patento savininko teisių apsauga, galiojantis įstatymas).

119. Taigi reikia konstatuoti, kad bylose dėl Europos patento pažeidimo, kaip antai iškelta nacionaliniame teisme, galbūt skirtingi skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismų priimtų sprendimai priimami ne dėl tos pačios teisinės situacijos.

120. Šios išvados negali paneigti bendrų gairių visoms valstybėms Miuncheno konvencijos dalyvėms egzistavimas, pagal kurias, remiantis šios konvencijos 69 straipsniu, nustatoma materialinė Europos patento suteikiamos apsaugos apimtis [59]. Svarba, kurią bylose dėl Europos patentų pažeidimo gali turėti tokiose gairėse pateikiamas apibrėžimas po minėto 69 straipsnio aiškinamojo protokolo priėmimo, vis dėlto nepaneigia išvados, kad šis protokolas susijęs tik su *materialine* konkretaus Europos patento suteikiamos apsaugos apimtimi, t. y. minėto patento pramoninės nuosavybės *techniniu* objektu. Šis klausimas skiriasi nuo klausimo dėl *teisinės* Europos patento savininkui suteikiamų teisių apimties, kurį reglamentuoja skirtingi nacionalinės teisės aktai.

121. Iš to išplaukia, kad, kaip pažymėjo Prancūzijos vyriausybė, jei toks ieškinys pareikštas keliuose skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismuose, skirtingi sprendimai, kurie dėl jų gali būti priimti, negali būti vertinami kaip prieštaraujantys. Nesant sprendimų prieštaravimo rizikos, vadovaujantis minėtu sprendimu *Tatry*, nereikia taikyti Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto.

59 — Žr. šios išvados 28 punktą.

122. Mano nuomone, tokia išvada darytina net tuo atveju (kurį prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė antrajame prejudiciniame klausime), kai bendrovės atsakovės priklauso tai pačiai grupei ir veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi vienos iš jų parengta bendra politika, t. y. kai visos jos buvo toje pačioje faktinėje situacijoje.

123. Šis galimas faktinių situacijų tapatumas arba homogeniškumas iš tikrųjų neturi jokios įtakos teisinių situacijų skirtingumui, kurį lemia šiuo metu galiojančių nacionalinės teisės aktų patentų pažeidimų srityje nevienodumas.

124. Galiausiai Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo tokiu atveju pagrindimo tik tos pačios faktinės situacijos buvimu, manau, nepakanka atsižvelgiant į šios konvencijos tikslus, tai yra sustiprinti Bendrijoje gyvenančių asmenų teisinę apsaugą ir teisinį saugumą.

125. Bendrijoje gyvenančių asmenų teisinės apsaugos sustiprinimas faktiškai reikalauja, kad Briuselio konvencijos nustatytos bendrosios jurisdikcijos taisyklės leistų „ieškovui *lengvai* nustatyti teismą, kuriame jis gali pareikšti ieškinį, o atsakovui tuo pačiu metu *pagrįstai* numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla“ [60]. Teisingumo Teismas apibūdino šias taisykles kaip „galinčias užtikrinti *tikrumą* dėl jurisdikcijos paskirstymo tarp įvairių nacionalinių teismų, kuriuose gali būti iškelta konkreti byla“ [61]. Iš tikrųjų tik tos jurisdikcijos taisyklės, kurios atitinka šiuos reikalavimus, užtikrina teisinio saugumo principo laikymąsi, kuris, remiantis nusistovėjusia teismo praktika [62], yra vienas iš šios konvencijos tikslų.

126. Remdamasis šia logika, Teisingumo Teismas nusprendė, kad „(teisinio) saugumo principas visų pirma reikalauja, jog jurisdikcijos taisyklės, nukrypstančios nuo Briuselio konvencijos 2 straipsnyje įtvirtintos bendros taisyklės, būtų aiškinamos taip, kad įprastai informuotas atsakovas galėtų pagrįstai numatyti, kokiame kitame nei jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės teisme jam gali būti iškelta byla“ [63].

60 — Žr., be kita ko, 1993 m. liepos 13 d. Sprendimą *Mulox IBC* (C-125/92, Rink. p. I-4075, 11 punktas); 1997 m. liepos 3 d. Sprendimą *Benincasa* (C-269/95, Rink. p. I-3767, 26 punktas); 2002 m. rugsėjo 17 d. Sprendimą *Tacconi* (C-334/00, Rink. p. I-7357, 20 punktas); 2004 m. vasario 5 d. Sprendimą *DFDS Torline* (C-18/02, Rink. p. I-1417, 36 punktas) bei minėtus sprendimus *Kronhofer* (20 punktas) ir *Owusu* (40 punktas).

61 — Žr., be kita ko, 1994 m. birželio 29 d. Sprendimą *Custom Made Commercial* (C-288/92, Rink. p. I-2913, 15 punktas); 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Besix* (C-256/00, Rink. p. I-1699, 25 punktas) ir minėtą sprendimą *Owusu* (39 punktas).

62 — Žr., be kita ko, 1982 m. kovo 4 d. Sprendimą *Effer* (38/81, Rink. p. 825, 6 punktas); minėtą sprendimą *Custom Made Commercial* (18 punktas); 1999 m. rugsėjo 28 d. Sprendimą *GIE Groupe Concorde ir kt.* (C-440/97, Rink. p. I-6307, 23 punktas), minėtą sprendimą *Besix* (24-26 punktai); minėtą sprendimą *Owusu* (38 punktas); 2002 m. birželio 6 d. Sprendimą *Italian Leather* (C-80/00, Rink. p. I-4995, 51 punktas).

63 — Minetas sprendimas *Owusu* (40 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

127. Mano nuomone, Konvencijos 6 straipsnio 1 punkto taikymo susiejimo su ieškinių faktinės situacijos tapatumu pagal įvairius prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodytus ryšio nustatymo kriterijus nepakanka Briuselio konvencijoje nustatytų jurisdikcijos taisyklių numatomumui užtikrinti.

128. Iš tikrųjų, net darant prielaidą, kad bendrovės atsakovės priklauso tai pačiai grupei ir kad joms inkriminuojami patento pažeidimo veiksmai yra identiški arba panašūs, nei ieškovui, nei teismui dėl to nėra lengviau nustatyti, kad šiuos veiksmus lemia susitarimas tarp minėtų bendrovių ar šios grupės viduje nustatyta bendra politika.

129. Tas pats galioja ir kiekvienos iš šių bendrovių vaidmens įtvirtinant tariamą bendrą politiką nustatymui, siekiant nustatyti „the spider in the web". Yra labai didelis pavojus, kad šis klausimas taps „dviprasmybių mazgu", t. y., kad jis sukels daugybę ginčų tarp šalių, įskaitant ir pačius atsakovus. Jei Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punkto įgyvendinimas būtų grindžiamas principu, pagal kurį jurisdikciją turi tas teismas, kurio teritorijoje įsteigta bendrovė, suvaidinusi pagrindinį vaidmenį nustatant bendrą politiką, kuria vadovaujantis atlikti inkriminuojami patento pažeidimo veiksmai, tai, mano nuomone, prieštarautų numatomumo ar tikrumo reikalavimams, kuriuos Teisingumo Teismas iškėlė minėtos konvencijos nustatytų jurisdikcijos taisyklių aiškinimui.

130. Atsižvelgdamas į visus šiuos samprotavimus, manau, kad Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktas netaikytinas byloje dėl Europos patento pažeidimo, nukreiptoje prieš kelias skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtas bendroves dėl kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje padarytų veiksmų net ir tuo atveju, jei minėtos tai pačiai grupei priklausančios bendrovės veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi susitarimu arba vienos iš jų parengta bendra politika.

131. Minėtos konvencijos 16 straipsnio 4 punkte numatytos išimtinės jurisdikcijos taisyklės reikšmė Europos patento pažeidimo srities bylų išsprendimui patvirtina šią išvadą. Būtent tai trumpai išnagrinėsiu papildydamas pastabas, susijusias su prejudicinių klausimų turiniu ir apimtimi.

D — *Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkte numatytos išimtinės jurisdikcijos taisyklės reikšmė bylų dėl Europos patento pažeidimo išsprendimui*

132. Net jei minėtoje *GAT* byloje Teisingumo Teismas nuspręstų, jog Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punktas netaikytinas byloje dėl Europos patento pažeidimo, kurioje ginčijamas atitinkamo patento galiojimas, šis straipsnis vis dėlto neprarastų reikšmės šios bylos išsprendimui.

133. Iš tikrųjų, kaip tai parodo minėta byla *Boston Scientific ir kt.*, kurioje pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą vėliau buvo atsiimtas[64], pasitaiko atvejų, kai Europos patento panaikinimo procedūra pradedama prieš arba po ieškinio dėl atitinkamo patento pažeidimo pareiškimo. Tokiomis sąlygomis minėtas 16 straipsnio 4 punktas neišvengiamai nulemia bylos dėl atitinkamo patento suskaidymą, kurio neįmanoma išvengti remiantis Briuselio konvencijos 22 straipsnyje nustatyta ryšio tarp bylų sistema.

134. Be to, tuo atveju, jei Europos patento panaikinimo byla būtų iškelta (skirtingų Susitariančiųjų Valstybių, kurioms šis patentas buvo išduotas pagal Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punktą, teismuose) prieš pareiškiant ieškinį (esant atsakovų daugetui – vieno iš jų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme pagal minėtos konvencijos 6 straipsnio 1 punktą) dėl to paties patento pažeidimo veiksmais, kurie atlikti kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje[65], labai tikėtina, kad, kaip gynybos priemonę pateikus prašymą panaikinti šį patentą, teismas, kuriame būtų pareikštas šis ieškinys dėl patento pažeidimo (darant prielaidą, kad jis turi jurisdikciją pagal 6 straipsnio 1 punktą, nors aš tam ir nepritariu), nuspręstų, vadovaudamasis šios konvencijos 22 straipsniu, sustabdyti bylos nagrinėjimą (iki bus priimti su minėto patento galiojimu kiekvienoje iš Susitariančiųjų Valstybių susiję sprendimai) arba galbūt atsisakytų nagrinėti bylą (kuri būtų perduota skirtingiems teismams, kuriuose vyksta šio patento panaikinimo procesas).

135. Iš to išplaukia, kad tokiu atveju rėmimasis Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktu tam, kad byla dėl Europos patento pažeidimo būtų nagrinėjama vien tik vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme ir išvengta delsimo bei išlaidų, susijusių su šios bylos nagrinėjimo išskaidymu tarp skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismų, nelabai padėtų.

64 — Žr. šios išvados 3 punktą.

65 — Šis atvejis atitinka strategiją, gerai žinomą pavadinimu „torpeda", kurios esmė ta, kad įmonė, mananti, jog prieš ją gali būti pareikštas ieškinys dėl patento pažeidimo, pati inicijuoja atitinkamo patento panaikinimo procesą, siekdama vilkinti galimą patento pažeidimo procesą.

136. Taip pat būtų priešingu atveju, jei ieškinys dėl Europos patento pažeidimo būtų pareikštas (vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme, tariamai remiantis minėtu 6 straipsnio 1 punktu) dėl veiksmų, atliktų kiekvienos iš Susitariančiųjų Valstybių, kurioms buvo išduotas atitinkamas patentas, teritorijoje prieš pradedant jo panaikinimo procedūrą (skirtingų Susitariančiųjų Valstybių, kurioms šis patentas buvo išduotas, teismuose, kaip tai numatyta Briuselio konvencijos 16 straipsnio 4 punkte).

137. Tokiu atveju taip pat labai tikėtina, kad teismas, kuriame byla buvo iškelta pirmiausia (byla dėl patento pažeidimo, kurioje pateiktas prašymas panaikinti Europos patentą), nuspręs sustabdyti bylos nagrinėjimą (darant prielaidą, kad jis turi jurisdikciją pagal minėtą 6 straipsnio 1 punktą, nors aš tam ir nepritariu) iki sprendimų dėl atitinkamo patento panaikinimo paskelbimo, nes teismai, kuriuose bylos dėl šio patento panaikinimo buvo iškeltos ne pirmiausia, Briuselio konvencijos 22 straipsnio pagrindu neturės teisės atsisakyti tokių bylų nagrinėjimo, nes pagal jos 16 straipsnio 4 punktą jie turės išimtinę jurisdikciją.

138. Tokiu atveju nuoroda į Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą siekiant sukoncentruoti bylą dėl Europos patento pažeidimo vieno iš atsakovų nuolatinės gyvenamosios vietos teisme bei taip išvengti delsimo ir išlaidų, susijusių su šios bylos išskaidymu tarp skirtingų Susitariančiųjų Valstybių teismų, taip pat nelabai padėtų.

139. Šie skirtingi pavyzdžiai parodo esamos teismų jurisdikcijos spręsti bylas dėl Europos patentų pažeidimo paskirstymo sistemos trūkumus. Tačiau ateityje, užbaigus vykstančias derybas, ši situacija gali pasikeisti ir Bendrijoje, ir Europos patentų organizacijoje.

E — *Su bylomis dėl Europos patentų pažeidimo susijusių teismų jurisdikcijos taisyklių ateities perspektyvos*

140. Šiuo metu vyksta kelios derybos siekiant centralizuoti patentų srities ginčų nagrinėjimą.

141. Pirmosios derybos buvo pradėtos Europos patentų organizacijoje po 1999 m. birželio mėn. Paryžiuje įvykusios tarpvyriau-

sybinės konferencijos. Buvo sukurta darbo grupė susitarimo, nustatančio Europos patentų srities bylų išsprendimo sistemą, projektui parengti [66]. Atlikus šios srities darbus, toks susitarimo projektas buvo priimtas 2004 m. vasario mėn.; jis turi būti aptartas kitoje tarpvyriausybinėje konferencijoje.

142. Po šių ir Bendrijos viduje įvykusių [67] derybų, 2000 m. rugpjūčio 1 d. Komisija parengė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl Bendrijos patento [68]. Siūloma patikėti Teisingumo Teismui nagrinėti visas bylas dėl būsimojo Bendrijos patento (kurį EPO išduotų visoms Bendrijos valstybių narių teritorijoms) pažeidimo ir galiojimo. 2003 m. pabaigoje Komisija pateikė pasiūlymą dėl Tarybos sprendimo, kuriuo Teisingumo Teismui suteikiama jurisdikcija nagrinėti bylas dėl Bendrijos patento, ir pasiūlymą dėl Tarybos reglamento, įsteigiančio Bendrijos patento teismą bei numatančio apeliacijos galimybę Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teisme [69].

143. Mano nuomone, tik šiomis derybomis reikia gerinti esamą teismų jurisdikcijos, susijusios su bylomis dėl Europos patentų pažeidimo, pasidalijimo sistemą.

144. Apibendrindamas visus pirmiau išdėstytus argumentus manau, jog į prejudicinius klausimus reikia atsakyti taip: Briuselio konvencijos 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad jis netaikytinas Europos patento pažeidimo bylai, kurioje kelios skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtos bendrovės kaltinamos dėl kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje atliktų veiksmų, net jei šios tai pačiai grupei priklausančios bendrovės veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi vienos iš jų parengta bendra politika.

66 — Šį susitarimo projektą galima rasti EPO interneto svetainėje (http://www.european-patent-office.org/epo/epla/index-_f.htm).

67 — Valstybės narės priėmė du tarptautinius susitarimus, tačiau jie neįsigaliojo. Turimas omenyje Susitarimas 76/76/EEB dėl Europos patento bendrai rinkai, pasirašytas 1975 m. gruodžio 15 d. Liuksemburge (OL L 17, 1976, p. 1), ir Susitarimas 89/695/EEB dėl Bendrijos patentų, pasirašytas Liuksemburge 1989 m. gruodžio 15 d. (OL L 401, p. 1).

68 — OL C 337 E, 2000, p. 278.

69 — Atitinkamai KOM(2003) 827 galutinis ir KOM(2003) 828 galutinis.

VI — Išvada

145. Atsižvelgdamas į visus šiuos samprotavimus, siūlau Teisingumo Teismui į *Hoge Raad* (Nyderlandai) pateiktus prejudicinius klausimus atsakyti taip:

„1968 m. rugsėjo 27 d. Briuselio konvencijos dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo, iš dalies pakeistos 1978 m. spalio 9 d. Konvencija dėl Danijos Karalystės, Airijos ir Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prisijungimo, 1982 m. spalio 25 d. Konvencija dėl Graikijos Respublikos prisijungimo, 1989 m. gegužės 26 d. Konvencija dėl Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos prisijungimo ir 1996 m. lapkričio 29 d. Konvencija dėl Austrijos Respublikos, Suomijos Respublikos ir Švedijos Karalystės prisijungimo, 6 straipsnio 1 punktą reikia aiškinti taip, kad jis netaikytinas Europos patento pažeidimo bylai, kurioje kelios skirtingose Susitariančiosiose Valstybėse įsteigtos bendrovės kaltinamos dėl kiekvienos iš šių valstybių teritorijoje atliktų veiksmų, net jei šios tai pačiai grupei priklausančios bendrovės veikė identiškai arba panašiai, vadovaudamosi vienos iš jų parengta bendra politika.“